

Pred rednim občnim zborom SKGZ

Odkrita razprava o dosežkih in slabostih da bo naše delo tudi v bodoče učinkovito

Pogovor s tajnikom zveze Dušanom Udovičem

Prihodnjo nedeljo bo v Kulturnem domu v Trstu redni občni zbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Kot uvod v ta vsekakor važen mejnik delovanja zveze, kot tudi celotne slovenske narodnostne skupnosti, bomo v Primorskem dnevniku objavili vrsto pogovorov z njenimi predstavniki.

Z organizacijo občnega zbora se v prvi osebi ukvarja tajnik SKGZ Dušan Udovič in potemtakem se nam zdi primerno, da serijo intervjujev začnemo prav z njim.

Organizacija občnega zbora SKGZ, na katerem bo sodelovalo 151 odposlanec in veliko število gostov prav gotovo ni lahka naloga. Ali imate pri tem kakšne posebne težave?

Pri organizaciji sami ni kakšnih posebnih težav. Praksa naših občnih zborov je utečena, glede na to, da je že potrajala po vrsti. Vsekakor, občni zbor ne sme biti ne v vsebinskem ne v organizacijskem pogledu neka formalnost, ki jo je treba po statutu opraviti vsake dve leti. To zahteva dokajšen napor celotne zveze z vsemi včlanjenimi organizacijami. Namreč, če hočemo opraviti učinkovito in realno sintezo našega dela, moramo biti sposobni odkrito razpravljati o dosežkih in slabostih, zato da bo naše delo tudi v bodoče učinkovito.

Od zadnjega občnega zbora SKGZ sta minili dve leti. Kako bi ocenili delovanje zveze v tem obdobju?

Oceno delovanja bo pravzaprav izrazil občni zbor sam. Vendar mislim, da je bilo delo zveze tudi v preteklih dveh letih plodno. Zveza ima široko in razvejano strukturo, vanjo je včlanjenih šestindvajset pomembnih organizacij in ustanov, izmed katerih so številne množičnega značaja. Vse te organizacije so, vsaka na svojem področju, tudi v minulih dveh letih opravile veliko dela, ki je sad profesionalnosti, še več pa rezultat nesebičnega, volonterskega doprinosa stotin posameznikov, ki verjamejo v to kar delajo. Tu mislim na odbornika, člana krajevne organizacije ali društva, kakor tudi na vodilnega člana osrednjih organizacij in ustanov, ki odgovorno opravlja svojo vlogo. Mislim, da je to bistvo SKGZ, namreč izraz volje naših ljudi, da se Slovenci v Italiji ohranimo in razvijamo.

Včasih je slabost organizacije, kot je SKGZ povezanost. Kako deluje povezava med Trstom, Gorico in Benečijo?

Organizacijski sistem zveze vsebuje dva osnovna principa, ki ju skušamo čimbolj uveljaviti: avtonomija odborov in članic v teritorialnem in področnem pogledu. Ta avtonomija omogoča večjo učinkovitost pri delu in agilnejšo organizacijo v treh pokrajinah glede na različne potrebe, ki se porajajo. Drugi princip je sistem povezovanja oziroma obravnavanja problematike, ki je skupna vsem trem pokrajinam. To povezovanje sicer obstaja, vendar ni enostavno in terja velike napore. Mislim, da bo temu treba posvetiti še več pozornosti.

Kaj pa povezava med zvezo in članicami?

Članice so po pravilih prisotne v

odborih SKGZ in tu se obravnava njihova problematika. Vendar pravila sama še ne zagotavljajo nekega avtomatizma. Koliko se rešujejo odprti problemi in se uresničujejo zamisli, je odvisno od zavzetosti ljudi, ki so vključeni v organe SKGZ. Lahko bi rekel, da povezava obstaja, a ni vedno in v vsakem primeru dovolj učinkovita.

Kaj pa delovanje odborov? O nekaterih veliko beremo oziroma slišimo, iz česar tudi sklepamo, da so aktivni, o drugih pa poznamo le uradne naslove.

Odbori in članice nosijo po naši zamisli glavno težo delovanja SKGZ. Po izkušnjah vidimo, da so uspešnejši odbori tisti, ki se ukvarjajo s problematiko v kateri so aktivno prisotne članice, ki se naslanjajo na profesionalne strukture. Delokrog posameznih odborov je zelo različen. Na nekaterih področjih ni vidnejših rezultatov, ker čisto amaterski način dela ne dopušča učinkovitega pristopa k zahtevnim problemom. Navedel bi dva tipična primera: kadrovanje in šolstvo. To sta področji, ki sta za perspektivo naše skupnosti temeljnega pomena in čeprav jima SKGZ v odborih posveča veliko pozornost, ugotavljamo, da to še zdaleč ni dovolj. Za to problematiko bi bila potrebna v doglednem času profesionalna struktura.

Je pa tudi kakšen odbor, ki smo ga ustanovili bodisi na zahtevo članic, bodisi v želji, da bi v našem delu zapolnili vrzel, na katero so nas ljudje opozorili. Če tak odbor nima pogojev, da bi zaživel, je bolje, da ga sploh ne ustanavljamo, ker ga samo na papirju ne rabimo.

Kako doživljajo mladi organizacijo kot je SKGZ? Se vam ne zdi, da ste sami »stari« gospodje?

V delo SKGZ je posebno v zadnjih letih vključenih veliko mladih. Imam v mislih tako odbore kot članice, društva in organizacije, ki so prisotne po teritoriju. Tudi v vodstvenih organih zveze je starostna struktura iz leta v leto nižja. To je razveseljivo dejstvo in tudi edino jamstvo za razvoj organizacije. Videti je, da se mladi bolj zanimajo za aktivnosti v športu, kulturnih društvih in drugih interesnih dejavnostih, kar je tudi razumljivo. Težje je vključevati mladino v zahtevnejše delo, ki ga opravljajo organi manjšinske organizacije. Ta odklon od političnega življenja nasploh je bil značilen pri mladih v zadnjem deset-

letju. Zato je tem važnejša naloga manjšinske organizacije, da je s kreativnim delom in brez formalizmov sposobna pritegniti pozornost mladih do vseh vprašanj, s katerimi se bodo morali nujno soočiti, če bodo hoteli ostati zavedni in uspešni člani naše skupnosti. Skratka, naše delo mora biti ne samo koristno, ampak tudi zanimivo.

Glede »starih gospodov« pa to: SKGZ je po starostni strukturi precej pestra družba, v kateri se najdejo, kot povsod, taki, ki so mladi po letih, a stari po duhu in idejah, najdejo pa se tudi starejši gospodje, ki po dinamičnosti in svežini duha nimajo kaj zavidati dvajsetletnikom.

Katera bodo vsekakor osrednja vprašanja na nedeljskem občnem zboru?

Na vsak način bo v ospredju vprašanje zakonske zaščite, ki je tudi v tej mandatni dobi nismo dočakali. V tem pogledu bomo ocenili položaj v katerem se nahaja postopek za sprejetje zakona, opravili bilanco naših prizadevanj in izdelali smernice, ki nas bodo vodile v naslednjem mandatu. Nedvomno bo razprava o splošnem položaju v prostoru, kjer prebivamo Slovenci, o političnem vzdušju, ki je označilo naše delovanje v zadnjih dveh letih.

Govor bo tudi o značaju organizacije in o opravljenem delu v vseh njegovih različnih odtenkih. Kajti jasno je, da moramo oceniti tako vsebinska vprašanja s katerimi se ukvarja zveza, kakor tudi organizacijske potrebe, pred katerimi se nahajamo.

Pogovor zapisala ANI PERTOT

FIERA DI PORDENONE PORDENONSKI SEJEM 8.-15. DECEMBER 1985



PAIDO'S 8 SALON OTROKA
OBRRTNIŠTVO 11

PRODAJNA RAZSTAVA DEŽELNIH OBRTI

OBLAČILA PREHRANA OPREMA VZGOJA IGRE ŠPORT

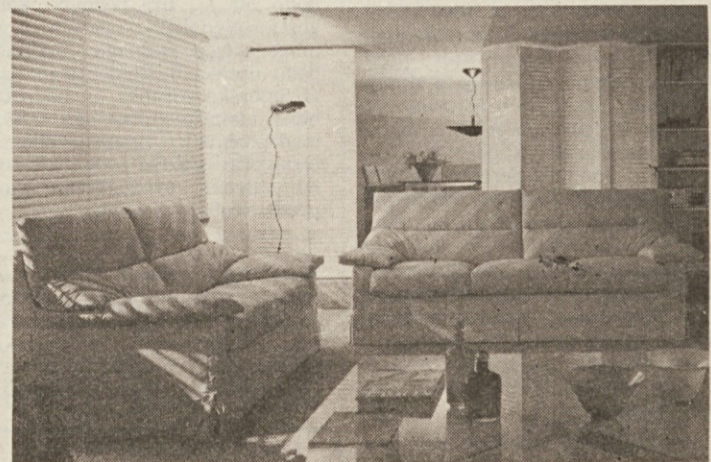


URNIK: ob delavnikih: 14.30 - 20.00 sobota in nedelja: 9.30 - 22.00

EDI MOBILI KAKOVOST IN PRESTIŽ

TRST
Ul. Baiamonti 3 - tel. 820766
Ul. Di Vittorio 12 - tel. 813301

ekskluzivni zastopnik kuhinj



Olajšave pri plačilu

Marko Waltritsch ENO STOLETJE SLOVENSkih OSNOVNIH ŠOL V GORICI

12.

Stražic in tudi iz Ul. Ponte all'Isonzo tja do pevmškega mosta. Voditelji Pro Patria so očitno hoteli privabiti v ta vrtec slovenske otroke iz tega okolišja in tudi otroke, ki so živeli onkraj pevmškega mosta, na območju Pevme, t.j. podgorske občine.

Nevarnost raznarodovanja je takoj uvidelo vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda in že 26. septembra 1888 je Družba poslala Deželnemu šolskemu svetu prošnjo, da lahko odpre slovenski vrtec pri pevmškem mostu, na območju podgorske občine. Družba je vzela v najem hišo št. 117 z obširnimi prostorom za vrt in igralnico. V tej hiši sta bili dve sobi za potrebe vrtca ter pristranski prostori. Za vrtnarico je vodstvo Ciril-Metodove družbe izbralo vrtnarico Karolino Lašič iz Renč. Oba vrtca, tako italijanski kot slovenski, sta bila kmalu odprta.

Zasebna slovenska šola se je torej na začetku devetdesetih let preselila v stavbo, ki je bila takrat v južnem delu mesta. Čeprav so odtlej razpolagali z več in večjimi prostori, jim ni občina dajala miru. Zanimanje za slovensko šolo je naraščalo. Tudi tisti

slovenski starši, ki so dotlej pošiljali svoje otroke v mestne italijanske šole ali v državne nemške, so se pričeli zanimati za slovensko šolo. Ta pa je bila v tistem času le dekliška. Slovenska narodnostna skupnost v Gorici ni namreč razpolagala s tolikimi finančnimi sredstvi, da bi lahko vzdrževala zasebno šolo za vse slovenske otroke. Ni bilo takrat še močnega slovenskega trgovskega sloja v mestu, za katerega se je v kasnejših letih zavzel še zlasti Andrej Gabršček, tistega sloja, ki bi lahko prevzel v roke trgovsko mrežo v mestu in ki bi se s ponosom postavil ob



Stavba v Ulici Cipressi (danes Ulica Duca d'Aosta) na vogalu z Ulico Treh kraljev (danes Ulica 24. maja), kjer sta bili ob koncu prejšnjega in začetku tega stoletja dve učilnici slovenske zasebne osnovne šole, najprej Političnega društva Sloga, potem pa društva šolski dom

rob italijanskemu trgovskemu meščanstvu z geslom »Svoji k svojim!«, kakor se je to zgodilo leta 1897. Takrat so se Slovenci tako iz mesta kot s podeželja pričeli množično posluževati le slovenskih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, kreditnih zavodov, odvetnikov itd. To je še bolj utrdilo narodno zavest, omogočilo uspeh še drugih slovenskih gospodarstvenikov, istočasno pa so ti ljudje prispevali vedno več denarja v sklad za podporo šol, kulturnih društev, telovadnih društev in dali mnoge dragocene pobude.

Sočasno z gradnjo novega šolskega poslopja v Ulici Barzellinij se je pričela tudi akcija, da bi na goriški občinski upravi dosegli slovensko občinsko osnovno šolo v Gorici. Seveda so hoteli slovenski politični prvaki, da bi občina prevzela nase stroške za vzdrževanje slovenskih osnovnih šol, podobno kot je vzdrževala italijanske.

Na goriškem županstvu pa niso hoteli o tem nič slišati. Niso hoteli, da bi se Slovenci uveljavili v mestu.

31. julija 1891 je 223 staršev podpisalo vlogo na goriško županstvo. V njej so zahtevali ustanovitev slovenske osnovne šole v mestu za potrebe njihovih 465 otrok. Župan dr. Giuseppe de Maurovich na vlogo ni niti odgovoril.

Zaradi tega je Politično društvo Sloga 24. novembra 1891 poslalo ministru za uk in bogočastje na Dunaj vlogo, v kateri je bila izrečena podpora zahtevi slovenskih staršev, istočasno je bila v njej obsodba ravnanja goriškega župana. Vlogo sta podpisala predsednik in tajnik Sloge dr. Anton Gregorčič in Andrej Gabršček.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 40.000 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.000, letno 2.500.000 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.000, letno 3.000.000, letno nedeljski 800.000 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20% IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanija - Julijske krajine se naročijo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx. 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

8. decembra 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Člen italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Stališče škofov v ZDA

Okužba z aidsom in obhajilo z vinom

WASHINGTON — Bojazen nekaterih katoličanov, da bodo dobili AIDS pri obhajanju z vinom, ni zadosten razlog za ukinitve tovrstnega obreda. To trdijo v svojem sporočilu ameriški škofje, člani liturgične komisije. Škofje nadalje pozivajo župnike, naj pokažejo »občutek za dobro obnašanje« in naj spoštujejo osnovna higienska pravila. Med drugim naj pozovejo vernike, ki imajo nalezljive bolezni, naj ne pijejo iz kelihov.

Spričo zaskrbljenosti vernikov škofje čutijo potrebo po ustreznem odgovoru Cerkve in s tem v zvezi citirajo ameriško središče za nadzorovanje bolezni, ki trdi, da ugotovitev aida v slini še ne pomeni, da se ta bolezen prenaša s slino.

Obhajanje z vinom se je v zadnjem času zelo uveljavilo v katoliških cerkvah v ZDA, vendar niso vsi verniki naklonjeni skupnem pitju vina iz kelihov; nekateri zaužijejo raje v vinu namočeno hostijo. Takšna oblika obhajanja, zaključujejo ameriški škofje, je dobra rešitev za tiste, ki so zaradi bojazni pred okužbo z aidsom prisiljeni spremeniti svoj način obhajanja.

V Egiptu snujejo novo stranko

Obujanje naserizma

KAIRO — »Naserizem se počasi, vendar zanesljivo vrača v arabski svet«, je pred kratkim pisal komentar nekega arabskega lista. Zaključek je osnoval na nekaterih zgovornih dejstvih. Demonstranti, ki v Khartoumu protestirajo zaradi padanja življenjske ravni, nosijo na transparentih velike slike Gamala Abdela Naserja. Ob nedavnem proslavljanju obletnice revolucije so Naserja posmrtno odlikovali z najvišjim jemenskim odlikovanjem »zaradi njegove velike in herojske revolucionarne vloge«.

Naserjev lik nekoliko nostalgčno poveličujejo tudi v drugih arabskih državah, kjer se pritožujejo zaradi današnje velike razdeljenosti v arabskem svetu, nevarnosti, na katero je Naser pogostoma opozarjal.

Naravno je, da se svojega velikega voditelja najpogosteje spominjajo v Egiptu, kjer sedanji predsednik Hosni Mubarak ne izgubi priložnosti, da ne bi poudaril njegove velike vloge ne samo v revoluciji, ampak nasploh za razvoj države. Mubarakov predhodnik Sadat je svojčas prelomil z naserizmom, vendar se zdi, da je ta prelom bil samo navidezen in začasen. Naserizem doživlja danes v Egiptu svojo pravo renesanso.

Naserjevi pristaši so že leta 1977, sedem let po smrti voditelja, skušali osnovati svojo stranko, vendar jim je takrat spodletelo. Sedaj so ponovno na tem, da se združijo v javno in organizirano politično stranko in kaže, da ni razloga, zaradi katerega jim to ne bi uspelo. Po nekaterih ocenah naj bi stranka že sedaj lahko zbrala vsaj 30 tisoč članov. Vprašanje je predvsem v zadržanju mnogih naseristov, ki so danes razkropljeni po drugih strankah, predvsem v večinski nacionalnodemokratski partiji.

Postavlja pa se vprašanje, kaj lahko pravzaprav pomeni danes naserizem v Egiptu. Mohamed Ouda, znani egiptovski pisec in Naserjev pristaš pravi: »Naserizem pomeni danes krepak egiptovski nacionalizem, z velikim naslanjanjem na arabski svet in gibanje neuvršenih.« Ta tri dejstva lahko danes prepračajo marsikatero Egiptčana. Kaj pa ugibanja o programu bodoče naseristične stranke? Gotovo je, da bi se stranka uvrstila na levo krilo političnega prizorišča, skupno z delavsko partijo in stranko progresivnega združevanja. Nekateri celo predvidevajo, da se utegne pod vodstvom naseristov egiptovska levica združiti v eno samo stranko. Glede konkretnega strankinega programa pa naseristi povedo samo to, da bo osredotočen na Egipt v devetdesetih letih. Tudi v tem želijo biti zvesti svojemu nekdanjemu voditelju in gledati, na Naserov način, na bodočnost.

Strožje nadzorstvo nad prodajo pesticidov

Strupi in kruh na istem pultu

Pol milijona primerov zastrupitev na leto

RIM — Začeni s tem tednom bo svetovna trgovina s kemijskimi pripravki za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev (pesticidi) pod strožjim nadzorom. Njihova prodaja je odslej podvržena posebnemu kodeksu, ki so ga sprejeli na zasedanju Organizacije za prehrano in kmetijstvo pri OZN (FAO), in to po dolgoletnih hudih in upravičenih polemikah okrog »trgovanja s strupom«.

Organizacija FAO si je več let zaman prizadevala, da naraščajoče povpraševanje po pesticidih, zlasti v državah tretjega sveta, umno zajezi, oziroma prepreči prodajo tistih pripravkov, ki so zaradi visoke vsebine strupenih snovi človekovemu zdravju hudo škodljivi. Kodeksni ureditvi prodaje pesticidov so se seveda protivile najbolj industrializirane države, tiste pač, ki takšne kemijske preparate izdelujejo in nato na debelo izvažajo v države v razvoju. Po podatkih Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je bilo leta 1972 na vsem svetu potrošenih za nakup pesticidov okrog 3 milijarde dolarjev, a leta 1990 naj bi se ta vsota povzpela na 50 milijard dolarjev. Brezglava raba pesticidov pa ne streže le po človekovem življenju, ampak je nevarna tudi živalim, poleg tega uničujoče vpliva na Zemljo, kjer se kemijski pripravki trosijo ali brizgajo.

Pravilnik o prodaji pesticidov, ki so ga izglasovali na konferenci FAO, sicer ne ustreza povsem željam in pričakovanjem predstavnikov držav, ki so takšen kodeks

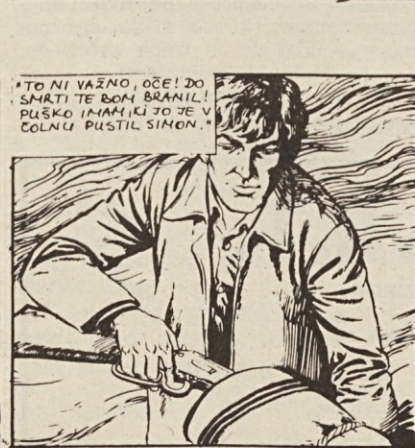
zahtevale, pomenj pa vsekakor prvi kompromisen korak na poti k popolnemu nadzorstvu nad prodajo strupov za kmetijsko rabo. Naslednji korak naj bi storili na konferenci FAO leta 1987, ko bo treba preveriti učinkovitost ravnokar sprejetega kodeksa, oziroma možnosti njegove dopolnitve.

Sedanji pravilnik v prvih vrstah nalaga proizvajalcem pesticidov dolžnost, da preverijo toksičnost vsakega posameznega pripravka, varnost pri njegovi rabi, količino strupa, ki morebiti preide v hrano, ipd. Ne samo, rezultate takšnih kontrol mora proizvajalec obvezno navesti na etiketi, ki jo je dolžan prilepiti na embalažo. Podatki morajo biti napisani v jeziku države, ki bo pesticid uvozila, na etiketi ne sme biti zapisano, da proizvod ne škoduje zdravju, sploh pa na njej ne sme biti lažnih podatkov, ker je to kaznivo.

»Vsaj to je bilo treba zaenkrat ukreniti, da se na prodajnih policah ne bi še naprej drug ob drugem pojavljali kruh, moka in strup proti rastlinskim škodljivcem«, je naglasil odgovorni za pesticide pri FAO Angelo Adam, s pripombo, da s tem seveda rizik še ni bil odstranjen in tudi težko bo; kajti brez pesticidov si danes ni mogoče zamišljati uspešnega obdelovanja zemlje. Res pa je, da je nevarnost strupov treba čim bolj omejiti. Na vsem svetu se vsako leto zastrupi s pesticidi najmanj 500.000 ljudi.

Ljubezen ob jezeru

Po romanu J. O. Curwooda ilustriral Ž. Lordanič
besedilo priredil Ciril Gale



Konfekcija Fany

Stefania Millo
KAKOVOST - ELEGANCA

Velika izbira najboljših znamk po ugodnih cenah
ZENSKE IN MOŠKE KONFEKCIJE, posebno JAKEN, PLASČEV in KRZEN.

34147 ŽAVLJE (TS) - Ul. Flavia di Stramare 107 - Tel. 231-118

ALEXIA

krzna

trst - trg ošpedale 2
tel. 772.303

visoka moda in konfekcija po naročilu

BLIZZARD
NORDICA-KOFLACH

TRŽIČ - Ulica Parini 5
Telefon 0481/45735

JADRANSKI KOLEDAR

Z BOGATO KNJIŽNO ZBIRKO

Rimski mlini aktualna proza
Petrica Kerempuh zgodbe
Življenje brez bolečin priročnik
Stenski koledar 10 umetnikov

samo 25.000 lir

Ker izide do 14. decembra,

POHITITE Z NAROČILI!

- Naročila s predplačilom:
- Preko pošte z nakazilom 25.000 lir na tekoči račun št. 13512348 za Založništvo tržaškega tiska, Ul. Montecchi 6, 34127 Trst, z navedbo: za Jadranski koledar in s točnim naslovom naročnika
 - Osebo:
 - v Trstu — na sedežu ZTT, Ul. Montecchi 6
 - v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20
 - v Gorici — na uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. 24 maja 1
 - v Čedadu — na uredništvu Novega Matajurja, Ul. De Rubeis 20
 - Preko raznašalcev Primorskega dnevnika
 - Po telefonu od 8. do 14. ure 040/794672 (ekspedit)